

KATONAI LOGISZTIKAI SZOLGÁLTATÓ KÖZPONT KIALAKÍTÁSÁNAK LEHETŐSÉGE AZ ÚJ LOGISZTIKAI KIHÍVÁSOK TÜKRÉBEN

Trembeczky László¹

Írásomban arra teszek kísérletet, hogy röviden bemutassam hazánk régi (NATO és új EU) szövetségi rendszerbe tagozódásával egyidejűleg kialakuló új logisztikai gondolkodásmód szükségszerűségét, valamint a katonai logisztika ebbe az új környezetbe illesztésének lehetőségét, egy kiragadott példán keresztül. Az új szövetségi rendszerekbe történt integrálódással már mindnyájan részesei leszünk egy globális gazdasági-katonai szövetségnek, ebben a helyzetben meglátásom szerint alapvető szemléletváltásra van szükség. Bekerülésünkkel részt kell vennünk az új makro-, és mikro szintű kihívásokra adandó válaszokban.

Mi is az a globalizáció?

A globalizáció alapvetően piaci összefonódást, tökekoncentrációt hoz létre, amely a nagybefektetések révén elősegítheti a társadalmi fejlődést, ugyanakkor lehetnek káros hatásai is (munkahelyek számának csökkenése, nemzeti érdekek háttérbe szorítása, erők fejlődése – gyengék megszűnése stb.). Törekednünk kell arra, hogy ezt a folyamatot saját javunkra fordítsuk. Ehhez a *Globális Gazdasági Gondolkodásmód* kialakítására van szükségünk (GGG). A globalizáció indukált egyes új folyamatokat a logisztikában is. Megjelent az „*outsourcing*” (termelés-szolgáltatás, kihelyezés), a „*make or buy*”(logisztikai funkciók átadása).

Ez a fejlődés tette szükségessé egy új logisztikai képződmény a **Logisztikai Szolgáltató Központ** létrejöttét. Annak érdekében, hogy hazánk is bekapcsolódhasson a logisztikai (áruforgalmi) központok, mint logisztikai csomópontok összekapcsolódásával létrejövő *eurologisztikai* rendszerbe, a kutatási tanulmányok, tervezetek már több mint 10 éve elkészültek, a tervbe vett *tíz logisztikai központ kivitelezése* már elkezdődött.

¹ Trembeczky László alezredes, ZMNE Műszaki-ellátási igazgató.

A későbbiekben egy tervbe nem vett, de szükséges tizenegyedik analízisét fogom elvégezni, amelynek segítségével a Magyar Honvédség is szerves részét képezhetné ennek a globalizációs folyamatnak.

Ezáltal megvalósulhatna a *polgári logisztikai szolgáltató központok* összekapcsolódása minősített időszakban a *Befogadó Nemzeti Támogatás (BNT)* logisztikai elemeivel, valamint a katonai és polgári logisztikai szakemberek gondolkodásmódja is átjárhatóbbá válna.

De térjünk vissza a logisztikai központokhoz. **Mi is az a logisztikai központ?** Egy megközelítésből: „*A logisztikai központ, közlekedési szempontból kedvező helyre telepített, a termelő és a felhasználó közötti logisztikai és más jellegű szolgáltatásokat biztosító anyag-energia, illetve információáramlást elősegítő rendszer. A központok különböző közlekedési, logisztikai és más szolgáltató vállalatokat fognak össze. A vállalatok térbeli közelsége ideális lehetőségeket nyújt az együttműködéshez, tevékenységeik összehangolásához*”.

Az eddigiekből kiderült merre halad a modern **GGG** mód alapjain működő logisztika. Vizsgáljuk meg a *Magyar Honvédség jelenlegi logisztikai rendszerét, annak egyes jellemzőit:*

- a mai logisztika elsősorban a haderő fenntartására koncentrál,
- jellemző a túlélési gondolkodásmód,
- sok a szétaprózott, ágazati bázisú kapacitás,
- a sok bázis miatt kis hatékonyság mellé, nagy üzemeltetési költség párosul,
- sok a párhuzamos logisztikai szervezet,
- kevés a kidolgozott számonkérhető, igényelhető normatíva,
- a művelettámogatásra jellemző a szegénycsalád szindróma (amelyik gyerek megy iskolába az viszi el a család egy pár cipőjét).

Meglátásom szerint a mai Magyar Honvédség logisztikája, annak szervezetei elemei nem minden esetben lennének alkalmasak egy komolyabb művelet támogatására, de a BNT-hez kapcsolódó logisztikai hatékonyság is sok szempontból megkérdőjelezhető. Mi a teendő?

A gyógyír ismerete nélkül engedjük szabadon gondolatainkat és vizsgáljuk meg egy kiragadott példán keresztül, van-e lehetősége egy modern **Katonai Logisztikai Szolgáltató Központ (KLSZK)** létrehozásának.

Nézzük a kiragadott példát!

A tököli repülőtéren és környezetében kialakításra tervezett Katonai Logisztikai Szolgáltató Központ makroszintű SWOT² analízise

Erősségek

- Jó földrajzi elhelyezkedés, ismert környezet;
- Főváros közelsége;
- A hetes pánerópai folyosó mellett fekszik (Duna);
- M 0-s autópályán a 4-es, 5-ös és 10-es folyosó könnyen megközelíthető;
- Közúti-, vasúti-, vízi-, légi csomópontban helyezkedik el;
- Könnyen működévé tehető;
- Jelenleg is állami tulajdonban van a terület;
- A Befogadó Nemzeti Támogatás (BNT) biztosítására alkalmassá tehető;
- A nagy terület miatt beépítési – infrastrukturális fejlesztési lehetőségek korlátlanok;
- Konténeres huckepack szállítási rendszer kialakítható;
- Fordítókorong szerepre alkalmas;

² A marketingfelmérésben összegyűjtött adatokat feldolgozza, szelektálja és rendszerbe foglalja. Ezáltal feltárja az erősségeket, gyengeségeket, valamint a környezet adta lehetőségeket és veszélyeket. Tehát tömören tartalmazza az összes kulcsfontosságú tényezőt a marketingtervezéshez. A SWOT betűszó az Erősségek (Strength), Gyengeségek (Weakness), Lehetőségek (Opportunities), Veszélyek (Threats) angol kezdőbetűiből tevődik össze. A magyarul megjelenő szakirodalomban GYELV elemzésként is használják.

- Közvetlen művelettámogatásra kis beruházással alkalmassá tehető;
- A működtetéshez szükséges katonai logisztikai szakértelem jelen van.

Gyengeségek

- A KLSZK, mint működési formának az ismeretlen volta;
- Elavult tárgyi, eszközi és infrastrukturális háttér;
- A végrehajtás nehézségeitől és az „*újtól*” való félelem;
- A meglévő logisztikai bázisok fenntartása a beruházás befejezéséig.

Lehetőségek

- Egy új katonai logisztikai szolgáltatás megteremtése;
- A komplexitás lehetősége;
- A globális gazdasági gondolkodásba (GGG) és a globalizáció által megteremtett polgári Logisztikai Szolgáltató Központokba (LSZK) történő szerves bekapcsolódás;
- A KLSZK működése által megismert polgári LSZK-k minősített időszakban történő beillesztése a BNT-be megfelelő törvényi háttér kidolgozása után;
- A szétaprózott HM logisztikai (ágazati bázisán) objektumok felszámolása;
- Békeidőszakban a szabad kapacitás piacra történő kiejánlhatósága;
- Az anyag-, és információáramlás koncentrációdik;
- Az anyag, eszköz és információ biztosítás ideje lerövidülhet;
- Tervezhetőség és átláthatóság megnőhet;
- A szervezési, anyagi, pénzügyi, számviteli és nyilvántartási fegyelem az egy szervezetbe vonás miatt nő;
- Hosszútávon nagyfokú költségvetési és személyi megtakarítás.

Veszélyek

- A meglévő szétaprózott logisztikai bázisok és a hozzájuk kapcsolódó állomány „*visszahúzó*” ereje;
- A beruházás a HM tárca költségvetésének függvényében elhúzódhat;
- Az optimális működés biztosításához HM tárca hatáskörén kívül első állami feladatokat is hozzá kell kapcsolni (pl. dunai kikötő korszerűsítés, közút-vasúthálózat felújítás, a KLSZK-hoz kapcsolódó bekötőút hálózat kiépítése, repülőtér felújítása – korszerűsítése stb.). Ezek külön terhet rónak a költségvetésre.

SWOT analízis

1. Lehetővé teszik-e az erősségek, hogy éljünk a lehetőségekkel?

Az erősségek lehetővé teszik a működést. Egy hosszú távra mutató logisztikai és költségvetési analízis lehetővé tenné annak bemutatását, hogy az erősségek meglétével és a lehetőségek figyelembevételével egy korszerű (rövidtávon drága, hosszú távon olcsó) logisztikai bázist hozhasunk létre. A KLSZK a BNT igénybevétel esetén, a szövetségi rendszeren belül felhasználható, ezért ismerve a jelenlegi gazdasági lehetőségeket, javasolt a NATO NSIP³ lehetőségeket figyelembe venni. Fogadókészség és támogatás esetén (a HM tárca forrásait is figyelembe véve) meg lehet kezdeni a projekt kivitelezését.

2. Lehetővé teszik-e az erősségek, hogy a veszélyeket elhárítsuk?

A jelenlegi erősségek megléte és viszonylagosan nagy száma miatt a „*veszélyek*” csak, mint a „*gazdasági lehetőség hiánya*” jelentkezhethet. A szövetségi és tárcaszintű hosszú távú tervezési elképzelések szintén nem erősítik a veszélyeket.

Az erősségek meghatározó, míg a veszélyek csak akarat szintű költségvetési szerepet kap.

Összességében az erősségek nőnek (légi szállítóképesség javítása, működési elképzelés stb.), a veszélyek pedig csökkenhetnek.

³ NSIP: Biztonsági Beruházási Program.

3. Akadályozzák-e a gyengeségek, hogy éljünk a lehetőségekkel?

A gyengeségek akadályozó szerepének fokozatosan csökkennie kell:

- Az LSZK-k egyre ismertebbek lesznek, így megszűnik az ismeretlentől való félelem,
- A NATO, valamint az EU csatlakozásunk miatt nálunk is teret nyer a Globális Gazdasági Gondolkodásmód (GGG), amely szükséges voltát katonai logisztikai vezetők is felismerték,
- NATO NSIP igénybevételének lehetősége. Összességében egy meglévő lehetőség, „**nagy lehetőségé**” alakításának feltételeit a gyengeségek érdemben nem befolyásolják,
- A nem katonai célú, de kapcsolható beruházások (pld: dunai kikötő korszerűsítése, stb.) állami finanszírozással megvalósítható.

4. Akadályozzák-e a gyengeségek, hogy a veszélyeket elhárítsuk?

A gyengeségek érdemben nem tudnak hatni a veszélyek elhárítására, (minimális beavatkozási lehetőség van, ami nem számottevő).

Megvalósíthatósági terv a KLSZK működésére

Az előző SWOT analízis nagybani összefüggései figyelembevételével a megvalósíthatósági lehetőségek csak egy alternatívát mutatnak be. **Kérdés, hogy akarjuk-e? Van-e rá lehetőségünk?**

Nézzünk egy pár lehetséges nagybani számvetést:

Előkészítő, tervezési időszak:	2-3 év,
Kivitelezési idő:	1-2 év,
Bekerülési költsége:	20-50 Mrd Ft,
Felmerülő feladatok időben történő végrehajtása:	30 % csökkenés,
Eredményesség, teljesítmény:	20 % növekedés,
Kockázati tényezők:	20 % csökkenés,

Kiszámíthatóság-átláthatóság:	40 % növekedés,
Hosszú távú személyi-megtakarítás:	60 % csökkenés,
Hosszú távú dologi-megtakarítás:	70 % csökkenés.

A fenti számvetések a szerzőnek az elmúlt évtizedekben, a különböző „átvilágítási, átláthatósági, gazdaságossági, átszervezési” bizottságokban tevőlegesen eltöltött idő alatt megszerzett tapasztalati adatai alapján készültek. Amelyek természetesen jelentősen módosulhatnak a különböző döntések következtében.

Az eddig leírtakat a teljesség igénye és a gazdasági számvetések mélysége nélkül vettem papírra. Céloom a gondolat felébresztése és elindítása volt, azon az úton, amelyet már nem a logisztikai párhuzamosság és a „kannibalizmus” jellemez, hanem a GGG. Ahol már a fejlesztésnek és az új logisztikai elemek létrehozásának a lehetősége, a megvalósítás öröme teszi próbára a katonai logisztikai szakembereket.